

на писателя към това събитие са разгърнати в художественото битие на героинята от втората част на романа.

Ф. Хорн и Д. Димов са обединени от еднакво световъзприемане и светоотношение. Героинята е поставена в центъра на романа, чрез нея на първо място авторът осветлява лицата и събитията, макар и да запазва своята независимост. По димовски са трезвата социална мисъл на Ф. Хорн, човешката ѝ доброта и чувствителност към социалната несправедливост, склонността към социално-историческото осмисляне на явленията, напрегнатото внимание към суровата логика на живота. На своя автор тя дължи едно от най-сериозните си открития в Испания – успоредното съжителство между традиционната старина и най-съвременните революционни възгледи. Изповядва и неговите предпочитания: „...контрастите на сегашна Испания ѝ се струваха много по-интересни от плесенясалото величие в Толедо и Ескориал“. Споделя заключението му, че „в основата на всички кървави испански революции лежи конфликтът на самия живот, безумието, с което егоизмът и човешката алчност разделяха хората на сити и гладни, на малцинство, което имаше в излишек всичко, и на мнозинство, което нямаше нищо“. Такова е и положението в Англия. „Само че, за разлика от там, тия, които няхаха нищо, тук се бунтуваха и протестираха“, „един народ... се бореше със себе си, за да тръгне по нови пътища на развитие“. И Ф. Хорн като своя създател застава под напора на един чист и дълбоко възвишен порив на страната на борещия се испански народ.

И още нещо много характерно за героинята и за автора. Срещата на Хорн с народа и неговия революционен авангард става във върховен момент на историческо изпитание, когато са изведени на показ най-прекрасните му черти и те респектират, манифестират своето предимство, предявяват своето право. При тази среща Фани е едновременно зрител и своеобразен участник. Но най-важното в случая са възможностите, които тя показва да се ориентира в епохалните социално-исторически стълкновения. Житейските и духовни пътища на Ф. Хорн бележат началото на един проблем, който заема значително място в творчеството на Д. Димов – за съдбата на честната, образована, демократично настроена интелигенция от буржоазен произход (за „честните труженици на мисълта“, както ги нарича той) в съвременната му епоха; за пътищата ѝ към масите; за вътрешните ѝ противоречия; за трагизма, който я е разтърсвал.

За пълно отъждествяване между автор и героиня, разбира се, и дума не може да става. Ф. Хорн е само една отломка от автора, без която изясняването на неговата същност е немислимо. Но тази същност е неизмеримо по-богата и по-дълбока.